



08

เชิดชู

รศ.ดร. พญ.ฉันทชา สิทธีจรุญ

ในบทความ “เชิดชู” ฉบับนี้ ทีมงานได้มีโอกาสสัมภาษณ์ รศ.ดร. พญ. ฉันทชา สิทธีจรุญ ครูแพทย์ซึ่งมีประสบการณ์ทั้งการสอนนักศึกษาแพทย์และร่วมพัฒนาการศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเป็นเวลานาน จนเป็นที่ยอมรับจากทั้งอาจารย์และนักศึกษา ทำให้ได้มาซึ่งรางวัลในด้านความเป็นครูมากมาย เช่น ได้รับพระราชทานทุนส่งเสริมบัณฑิต มูลนิธิอานันทมหิดล ประจำปี พ.ศ. 2558 และ พ.ศ. 2562 รางวัลวิทยานิพนธ์ดีเด่นระดับปริญญาโทสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ปี 2562 ได้รับรางวัลอาจารย์ดีเด่นระดับปรีคลินิก “ทุนเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี” ประจำปีการศึกษา 2564 ได้รับการรับรองให้เป็น Senior Fellowship of the Higher Education Academy (SFHEA) จาก the United Kingdom Professional Standards Framework (UKPSF) ได้รับการรับรองว่า ผ่านการประเมินระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหิดล ระดับที่ 3 และได้รับการรับรองว่า ผ่านการประเมินระดับมาตรฐานอาจารย์ด้านการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ระดับที่ 4 จึงขอนำข้อคิดและแรงบันดาลใจในการเป็นครูแพทย์ที่ดีมาฝากทุกท่านครับ

อยากให้อาจารย์แนะนำบทบาท และภาระงานของอาจารย์ในปัจจุบัน

ปัจจุบันที่เป็นอาจารย์ในภาควิชาสรีรวิทยา คณะ มีภาระงานสอนทั้งระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอก ทั้งหลักสูตรไทยและหลักสูตรนานาชาติ ทั้งคณะแพทย์ คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ นอกจากนี้ ยังทำงาน**บริการวิชาการ** เช่น เป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับภาวะอ้วนและการลดน้ำหนักให้กับองค์กร สถาบัน และการประชุมต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นคณะกรรมการเพื่อทบทวนเกณฑ์ความรู้ความสามารถในการประเมินเพื่อรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา พ.ศ. 2555 ในระดับต่าง ๆ เป็นคณะกรรมการประเมินตำแหน่งวิชาการ การประเมินมาตรฐานอาจารย์รางวัลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกคณะฯ

ในด้าน**งานวิจัย** ที่ทำงานวิจัยทั้งทางด้านสรีรวิทยา ซึ่งมีโอกาสได้รับรางวัลผลงานวิจัยดีเด่น ประเภทปริทัศน์ และชีวการแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ประจำปี 2565 และทางด้านแพทยศาสตรศึกษา เพื่อหาข้อมูลเชิงประจักษ์ในการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน เช่น ปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จทางการศึกษาและคะแนนสอบประกอบความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมชั้นตอนที่ 1 การเพิ่มประสบการณ์ทางคลินิกในช่วงต้นของหลักสูตร (early clinical exposure) ผลของการนำระบบตอบสนองต่อผู้เรียน (audience response system) มาใช้ในการเรียนการสอน การปรับปรุงหลักสูตร การประเมินผล และการตัดสินผล โดยที่มีโอกาสได้นำเสนอและตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ ได้รับรางวัล Innovative Teaching Award ในงานมหกรรมคุณภาพมหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี 2560 และ 2562 นอกจากนี้ พียังดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยคณบดีฝ่ายการศึกษา ก่อนปริญญา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบันค่ะ



สิ่งที่รักมากที่สุดในการเป็น "ครูแพทย์"

สิ่งที่พี่ชอบมากที่สุดในการเป็นครูแพทย์ คือ “การที่ได้เห็น **นักศึกษาแพทย์เรียนอย่างมีความสุข**” เข้ามาเรียนด้วยแววตาที่เป็นประกาย มีความสงสัยใคร่รู้ มีความสนใจ มีความสุขที่ได้คิด และอภิปรายประเด็นต่าง ๆ กับอาจารย์อย่างเป็นเหตุเป็นผล เพราะนอกจากสิ่งเหล่านี้จะคอยเติมพลังใจในการสอนทุก ๆ ครั้ง ก็ยังได้เห็นมุมมอง ความคิด และคำถามของนักศึกษาที่ทำให้พี่ประทับใจมาก ๆ ถึงความคิดสร้างสรรค์และการต่อยอดของนักศึกษา และสามารถนำมาพัฒนาการสอนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

นอกจากการเรียนอย่างมีความสุข พี่อยากให้นักศึกษาแพทย์รักษา **ความตั้งใจเดิมที่เข้ามาเรียนแพทย์** เพื่อที่จะเป็นแพทย์ที่ดีในอนาคต **ไว้ได้จนจบหลักสูตร** อย่่างไรก็ตาม ต้องยอมรับว่าการเรียนในหลักสูตร แพทยศาสตรบัณฑิตถือเป็นการเรียนที่มีเนื้อหาเข้มข้น นำมาสู่ความเครียด ความอ่อนล้าเกินกว่าจะสามารถบริหารจัดการได้สำหรับนักศึกษาแพทย์หลาย ๆ คน ทำให้ไม่มีความสุขในการเรียน เกิดภาวะซึมเศร้า ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขของนักศึกษา แรงแบบดลใจเหล่านี้ทำให้พี่ตัดสินใจรับตำแหน่งผู้ช่วยคณบดีฝ่ายการศึกษา ก่อนปริญญา เพื่อเป็น **สะพานเชื่อมต่อระหว่างนักศึกษาแพทย์และอาจารย์** ช่วยปรับระบบ การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา และทำวิจัยทางการศึกษาเพื่อสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์ในการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสช่วยกันเรียน ลดการแข่งขัน และนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ป่วยในอนาคต

นอกจากนี้ อีกสิ่งหนึ่งทำให้พี่มีความสุขมาก ๆ ในการเป็นครูแพทย์ คือ การที่ได้มีโอกาสเห็นนักเรียนค่อย ๆ เติบโต พัฒนานตนเอง ทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้ามาเป็นนักศึกษา แพทย์ จนในที่สุดกลายเป็นบัณฑิตที่สามารถสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคม ทำให้สังคมของเราพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

ข้อสอบปรนัย (MCQ) สามารถใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษาแพทย์ได้อย่างไรบ้าง

ข้อสอบปรนัยที่มีคุณภาพดี เน้นประเด็นสำคัญที่อยากให้นักศึกษาแพทย์ได้เรียนรู้ ไม่ถามประเด็นเล็กน้อยที่ไม่สำคัญ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักศึกษาแพทย์ได้ ไม่ว่าจะใช้ในช่วงก่อนคาบเรียน ในระหว่างคาบเรียน หรือหลังคาบเรียน

ก่อนคาบเรียนหรือช่วงต้นของคาบเรียน ข้อสอบปรนัยมีข้อดีเหนือคำถามในรูปแบบอื่นคือ ทำให้ครูสามารถเห็นแนวโน้มคำตอบของนักเรียนในชั้น ทำให้สามารถประเมินระดับความรู้เดิมของนักเรียนก่อนการเรียนการสอน เพื่อกำหนดจังหวะและประเด็นการสอนให้เหมาะสมกับความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่และความรู้ใหม่ที่จะเพิ่มเติมเข้าไป คำถามสามารถใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เริ่มคิด ตีความสนใจเข้าสู่ประเด็น ให้รู้ว่าในคาบเรียนนี้ประเด็นสำคัญใดบ้าง ทำให้นักศึกษาตั้งใจเรียนในคาบมากขึ้น สามารถดึงความรู้เก่าที่เกี่ยวข้องมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาให้มากขึ้น

ระหว่างคาบเรียน การมีคำถามสลับกับการสอนบรรยายเป็นระยะ ๆ จะช่วยดึงความสนใจของผู้เรียนให้อยู่กับบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น เพิ่มการมีส่วนร่วม (engagement) ความกระตือรือร้น ความสุข และความสนุกสนานของผู้เรียน สามารถใช้ได้ทั้งคำถามที่วัดการจดจำ เพื่อทดสอบว่านักเรียนยังติดตามบทเรียนอยู่หรือไม่ หรือใช้เป็นคำถามประยุกต์ หากต้องการอภิปรายประเด็นที่มีความซับซ้อน หรือนำมาเป็นประเด็นเริ่มต้นในการต่อยอดความคิดของนักศึกษา สามารถนำมาใช้เป็นข้อสอบปรนัยในการสอนรูปแบบ team-based learning หรือนำมาเป็นคำถามเสริมในวิดีโอบรรยายให้เกิดเป็น interactive VDO ได้

หลังคาบเรียน ข้อสอบปรนัยสามารถช่วยให้อาจารย์ได้สรุปเนื้อหาอีกครั้ง สามารถทราบว่าผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้หรือไม่ แต่ที่สำคัญกว่าคือ ผู้เรียนจะรู้สึกพึงพอใจหากตอนต้นคาบเรียนไม่สามารถตอบคำถามได้ แต่ท้ายความสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจและรู้สึกว่าตนเองได้รับความรู้หลังเรียนทันที ทำให้รู้สึกประทับใจ นำไปสู่การจดจำบทเรียนที่นานขึ้น อย่างไรก็ตาม หากผู้เรียนที่ตอบคำถามท้ายคาบเรียนไม่ถูกต้อง ก็ยังมีโอกาสอภิปรายคำถามเหล่านี้เพิ่มเติม และผู้เรียนยังได้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) นำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพิ่มเติม ซึ่งแบบทดสอบหลังเรียนนี้ สามารถทำในห้องเรียน หรือทาง online เพื่อให้นักเรียนทบทวนเนื้อหา ตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง เลือกเวลาเข้าทำข้อสอบได้เอง และมีข้อมูลป้อนกลับทันทีว่าเข้าใจถูกต้องหรือไม่ หากยังเข้าใจไม่ถูกต้องก็มีเหตุผลว่าไม่ถูกต้องเพราะเหตุใด ซึ่งสามารถใช้ในการประเมินเพื่อวัดความก้าวหน้าและช่วยพัฒนาการเรียนรู้ (Formative evaluation) ของผู้เรียน

ขอ 3 คำ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง ของอาจารย์แพทย์ที่ต้องการประสบความสำเร็จ



“เรียนรู้” ก่อนมาเป็นครูแพทย์ เราศึกษาความรู้ทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ และการวิจัย แต่การเป็นครูแพทย์หน้าที่หนึ่งที่สำคัญคือ การสอน ดังนั้น ครูแพทย์ที่ดีต้องรู้จักผู้เรียน เรียนรู้วิธีการสอน การประเมินผล และการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้เรียน ควบคู่ไปกับการเรียนรู้และติดตามข้อมูลงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การแพทย์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาให้ทันสมัยอยู่เสมอ



“รับฟัง” แม้ครูแพทย์จะเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์มาก แต่อาจไม่สามารถรอบรู้ได้ทุกเรื่อง หรือเข้าใจในทุกมุมมองที่เป็นไปได้ ดังนั้น การรับฟังความเห็นที่แตกต่าง หลากหลาย ไม่ว่าจะจากครูแพทย์ด้วยกันหรือจากนักศึกษา จะช่วยให้ครูแพทย์ได้เห็นมุมมองที่แตกต่าง สามารถนำมาพัฒนาตนเอง และพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง



“พัฒนา” ผู้เรียน บริบททางสังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ดังนั้น ครูแพทย์ หลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอนจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ได้มองเพียงความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ผู้เรียนต้องใช้ในปัจจุบัน ต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ใน อนาคต เพื่อให้ผู้เรียนในปัจจุบันได้รับประโยชน์สูงสุด และสามารถนำ ความรู้ไปสร้างให้เกิดประโยชน์แก่สังคมได้ในอนาคตต่อไป